

سوال

توسل چه انواعی دارد؟

پاسخ مفصل

الحمدلله.

توسل یا **وسیله** ممکن است به چهار معنا بیاید:

نوع اول که ایمان جز به آن کامل نمی‌شود، توسل به الله متعال با ایمان به او و پیامبرش و طاعت او و طاعت پیامبر اوست، و این همان توسلی است که در این آیه به آن اشاره شده است: **يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا اتَّقُوا اللَّهَ وَابْتَغُوا إِلَيْهِ الْوَسِيلَةَ** [مائده/ ۳۵] (ای کسانی که ایمان آورده‌اید از الله پروا دارید و به سوی او وسیله بجوئید). توسل به الله با نامها و صفات او و توسل به او با اعمال نیک و مانند آن نیز در این نوع توسل داخل است.

نوع دوم توسل به سوی الله با درخواست دعا از پیامبر ﷺ در هنگام حیات او، یا درخواست دعای مومنین از یکدیگر است که این نوع نیز مانند نوع اول جایز و مطلوب است.

نوع سوم: توسل به مخلوقات و ذات آنها، مانند اینکه کسی بگوید: خداوندا من به جاه پیامبرت یا کلماتی مانند این [مانند حق پیامبرت یا...] به تو توسل می‌کنم... این نوع توسل را برخی از علما جایز دانسته‌اند، اما این قول ضعیف است و قول صحیح این است که این نوع توسل قطعاً حرام است، زیرا در دعا تنها به نامها و صفات الله [وطاعت او] توسل می‌شود.

نوع چهارم در عرف متاخران توسل نام دارد [حال آنکه چنین نیست] و شکل آن چنین است که شخص پیامبر ﷺ را به فریاد بخواند و مستقیماً از او یاری بخواهد (همینطور یاری طلبیدن از مردگان و اولیاء) که این نوع بی‌شک شرک اکبر است، زیرا دعا و یاری طلبیدن در کاری که تنها الله قادر به آن است نوعی عبادت است و انجام عبادت برای غیر الله شرک اکبر است.

والله اعلم.